

5/1/04

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN,**

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 10 juni 2003 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 29 augustus 2003;

Gelet op het ministerieel besluit van 04 november 2002 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen uitgebracht en bekrachtigd op 04 september 2003;

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998:

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als **monument**:

zogenaamd "Spaans hof" met inbegrip van de oprit en tuin, gelegen te Dendermonde (Mespelare), Mespelarestraat 104;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 7de afdeling, sectie A, perceelnummers 211E, 215C.

Wegens de historische waarde:

- als **monument**:

hoeve met inbegrip van het erf met vijver, boomgaard, ommuring en toegangshek, gelegen te Dendermonde (Schoonaarde), Opstalplein 22;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 8ste afdeling, sectie A, perceelnummer 1813C.

Wegens de historische waarde:

- als **monument**:

rest van Opstaldries gevormd door begraasd gehuchtplein met bomen, gelegen te Dendermonde (Schoonaarde), Opstalplein en Opstalstraat, zoals afgebakend op bijgevoegd plan

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 8ste afdeling, sectie A, perceelnummers 1809, 1810A, 1810B, 2165A (met uitsluiting van de elektriciteitscabine) en zonder (deel van openbaar domein)

Wegens de historische waarde:

- als **monument**:

hoeve met deels gekasseid erf, gelegen te

Dendermonde (Schoonaarde), Jozef De Troetselstraat 36;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 8ste afdeling, sectie A, perceelnummers 409B, 410A.

Wegens de historische waarde:

- als **monument**:

hoeve met bijhorende eik en erf met boomgaard en bakhuis, gelegen te

Dendermonde (Schoonaarde), Plesbosstraat 1;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 8ste afdeling, sectie A, perceelnummers 1292D, 1294D, 1294E, 1295Cdeel (met uitsluiting van loten 2 en 3 van de op 14.10.1996 goedgekeurde verkaveling).

Wegens de historische waarde:

- als **monument**:

voormalig huis De Rycke met inbegrip van de bijgebouwen, het bijhorend erf met tuin,

boomgaard, toegangshek, gekasseide oprit en binnenkoer met ijzeren afsluiting, gelegen te Dendermonde (Appels), Hoofdstraat 175;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 2de afdeling, sectie A, perceelnummer 101B.

Wegens de historische waarde:

- als **monument**:

hoeve en erf met houten hek, gelegen te

Dendermonde (Schoonaarde), Migrostraat 123;

bekend ten kadaster:

Dendermonde, 8ste afdeling, sectie A, perceelnummers 1432C, 1433C.

Artikel 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

De voorgelegde lijst van beschermenswaardige landelijke privé-architectuur is geselecteerd na inventarisatie van het bouwkundig erfgoed van Dendermonde. De binnen dit thema gegroepeerde entiteiten hebben betrekking op de hoevebouw en aanverwante constructies. Zij zijn exemplarisch voor de historische evolutie en diversiteit ervan en vallen op door hun zeldzaamheid, hun uitzonderlijke architecturale kwaliteiten, specifieke bouwkenmerken en eventueel bijhorend cultuurlandschappelijk kader. Zij zijn naar aanleg, constructief,

typologisch en/of stilistisch representatief voor de bouwperiode. De objecten vertegenwoordigen duidelijk aantoonbare intrinsieke kwaliteiten van historische, cultuurhistorische en artistieke waarde en zijn in die mate zeldzaam, authentiek en/of gaaf bewaard gebleven dat hun behoud van algemeen belang is.

De **historische waarde**, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, en de **artistieke waarde** van *het zogenaamd "Spaans hof" met inbegrip van de oprit en tuin, gelegen Mespelarestraat 104 te Dendermonde (Mespelare)*

Het "Spaans hof" is historisch sterk gerelateerd aan de aan hetzelfde dorpsplein gelegen monumentale (beschermd) Sint-Aldegondekerk in haar functie van bedevaartskerk. De devotie voor St.-Aldegonde te Mespelare werd in de 17de eeuw in belangrijke mate mee geactiveerd door de befaamde pastoor-dichter Justus de Harduwijn. Het "Spaans hof" werd in 1643 gebouwd in opdracht van de toenmalige heer van Mespelare en Oudegem Jean Goubau om als pelgrimshuis onderdak te verschaffen aan de vereerders van Sint-Aldegonde. Het huis getuigt van het mecenaat van de adellijke en vooraanstaande familie Goubau en van de impact van aanzienlijke lokale heren op het maatschappelijk en geestelijk leven tijdens het ancien régime.

Architectuurhistorisch is het "Spaans hof" een zeldzame, kwaliteitsvolle en representatieve uiting van een aanzienlijke landelijke woning in 17de -eeuwse traditionele bak- en zandsteenbouw. De L-vormige constructie met bovenverdieping bezit een fraai geproportioneerde voorgevel met symmetrische opstand, typische lage korfboogdeur, kruiskozijnen en kleine vensters in zandstenen omlijsting.

De oorspronkelijke structuur met overwelfde kelder, zoldergebinte, rookkanalen, deels behouden balklagen en andere interieurelementen zoals nog aanwezige haarden waarvan een met fornuis en een met kaarsnissen en koof, dragen als zeldzame getuigen van de 17de -eeuwse wooncultuur, bij tot het cultuur- en architectuurhistorisch belang van de constructie.

De **historische waarde**, meer bepaald de architectuurhistorische en de cultuurhistorische waarde van de *hoeve met inbegrip van het erf met vijver, boomgaard, ommuring met toegangshek, gelegen Opstalplein 22 te Dendermonde (Schoonaarde)*

De aanzienlijke en architecturaal opvallende hoeve gelegen aan de rest van Opstaldries is een betekenisvol relict voor de occupatiegeschiedenis: de hoeve vormt de enige relevante rest van oude landelijke bebouwing getuigend van minstens 18de-eeuwse bewoning aan de Opstaldries. Het begraasd voorerf van de hoeve bewaart een vijver met oude stenen oeverversteving, die wellicht op een bij de dries horende drinkpoel teruggaat, en sluit historisch en fysisch aan bij het drieskarakter van het Opstalplein. De ruime gesloten binnenplaats, deels gekasseid en met bomen, en de traditioneel bijhorende boomgaard op het ommuurd erf met hek maken mét het voorerf integrerend deel uit van de hoeve en zijn ook bepalend voor het uitzonderlijk karakter van de rurale site. Het boerenerf vormt met de rest van Opstaldries voor de hoevegebouwen een historisch, beeldbepalend en fraai cultuurlandschappelijk kader, dat bijdraagt tot de representatieve waarde van de hoeve voor de landelijke bewoningsgeschiedenis. Het typologisch en stilistisch kenmerkend, lang gestrekt boerenhuis is zeldzaam als exemplarische rest van kwalitatieve bak- en zandsteenbouw uit de 18de eeuw. Als specifieke architecturale bouwkenmerken vertoont het boerenhuis onder meer: straat- en erfgevel met overeenstemmende typische lijstgevel met per twee gegroepede omlijste kruiskozijnen en deur met bovenlicht; in de identiek uitgewerkte zijpuntgevels zijn zoldervensters aangebracht in typische gesinterde bakstenen omlijstingen. De woning met voormalige schuur en stallen zijn een representatieve vertegenwoordiger van het groot gesloten hoevetype uit de regio; de rood

en witte beschildering van de erfgevels benadrukt het eenheidskarakter van de constructie. De bedrijfsgebouwen vormen een voor de regionale hoevebouw uitzonderlijk omvangrijk U-vormig geheel met aaneensluitende bedaking, wellicht gebouwd in het begin van de 19de eeuw. De groen- en wit geschilderde uniforme poorten in de erfgevels zijn opvallend voor de authentieke erfgevels. Het boerenhuisinterieur bewaart zijn kenmerkende indeling en andere authentieke elementen die voor de hoevebouw interieurhistorisch waardevol zijn, zoals twee afzonderlijke overwelfde kelders en dito opkamers met oor-spronkelijke schouw en rode tegelvloer, paneeldeuren, een met stucwerk verrijkte "beste kamer".

De historische waarde, meer bepaald de cultuurhistorische en de historisch-geografische waarde van de *rest van Opstaldries, gelegen Opstalplein en Opstalstraat te Dendermonde (Schoonaarde)*

Het Opstalplein, als afgebakende ruimte en visueel herkenbare rest van gemene weidegrond met bomen aan een driesprong, minstens sinds de tweede helft van de 18de eeuw aangeduid als Opstaldries en mogelijk teruggaand op een middeleeuwse dries, is een met de hoeve Opstalplein 22 historisch gerelateerd begraasd gehuchtplein met drieskarakter, tevens gemarkeerd door enkele bomen en wegkapel toegewijd aan O.-L.-Vrouw van Lourdes. Het Opstalplein maakt ook door zijn beeldbepalend karakter voor de hoeve Opstalplein 22 integrerend deel uit van de rurale site.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde van de *hoeve met deels gekasseid erf, gelegen Jozef de Troetselstraat 36 te Dendermonde (Schoonaarde)*

De in U-vorm rond de gekasseide rechthoekige binnenplaats aaneensluitende hoevegebouwen vormen een opvallend constructief geheel uit het tweede kwart van de 19de eeuw en bezitten door hun architectonische allure een zeldzaam karakter. Het karakteristiek langgestrekte boerenhuis vertoont een pittoresk contrasterend kleurgebruik met rood, wit en groen, typerend voor de boerenhuisbouw in Oost-Vlaanderen. Grijs hardstenen bouwelementen zoals een opmerkelijke neoclassicistische deuromlijsting met fijne detaillering, evenals de halfronde bovenvensters met originele tratering verrijken de erfgevel met tijdseigen kenmerken. Getuigend van het oorspronkelijk aanzien van de hoeve zijn ook binnenshuis elementen van de traditionele boerenhuisbouw (balklaag, open haard, driedeurengeheel) met kenmerken van de burgerlijke wooncultuur gecombineerd (omlijste paneeldeuren, stucdecoratie van plafonds). De zolderruimte met originele spanten en rookkanalen is indrukwekkend als constructie.

De bakstenen langsschuur is, ook door haar zeldzaam gaaf voorkomen, zeer betekenisvol voor de geschiedenis van de agrarische bedrijfsarchitectuur; zo is de dichting van het pannendak met stropoppetjes nog bewaard gebleven. Van de stallen, aansluitend bij een knechtenhuisje, is de erfgevel in decoratieve baksteenbouw geritmeerd door pilasters.

De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische en de cultuurhistorische waarde van de *hoeve met bijhorende eik en erf met boomgaard en bakhuis, gelegen Plesbosstraat 1 te Dendermonde (Schoonaarde)*

Typerend landelijk architecturaal geheel gevormd door een vrij grote gesloten bakstenen hoeve overwegend daterend uit het tweede en derde kwart van de 19de eeuw, teruggaand op een oudere hoeve met losse bestanddelen.

Het boerenhuis van het type boerenburgerhuis, met neoclassicistische deuromlijsting in de erfgevel, verenigt ook binnenshuis karakteristieken van het traditioneel boerenhuis met stijlinvloeden van de burgerhuizenbouw. De gedeeltelijk houten dwarsschuur als rest van houtbouw en de overdekte gemetste mestput op de binnenplaats verlenen de entiteit een zeldzaam karakter.

Belangrijke aspecten van de voor de hoevebouw specifieke landschappelijke context, zoals een boom als merkteken naast de ingang, een bijhorend begraasd erf met hagen, achtererf met bakhuis en boomgaard, bleven behouden als markante componenten behorend tot het origineel kader van een traditioneel boeren erf.

De **historische waarde**, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde van het *voormalig huis De Rycke met inbegrip van de bijgebouwen, het bijhorend erf met siertuin, boomgaard, toegangshek, gekasseide oprit en binnenkoer met ijzeren afsluiting, gelegen Hoofdstraat 175 te Dendermonde (Appels)*

Het vroeg 19de -eeuwse herenhuis, teruggaand op een ouder huis minstens uit de tweede helft van de 18de eeuw, met 1816 gedateerd bijgebouw en verder uitgebreid in de tweede helft van 19de eeuw, vormt, als woning van groothandelaars aan de vroegere loskaai van de Schelde bij het Appels Veer, een zeldzame en relevante historische getuigenis van de vroegere handelsactiviteit in relatie met het scheepvaartverkeer op de Schelde. De vroegere winkelruimte in de uitbouw aan de straatzijde en de overwelfde kelders, die als opslagplaats gebruikt waren, visualiseren de vroegere functie als handelshuis. Typerend is de door een omlijsting geaccentueerde deur met fraai getraceerd bovenlicht.

Het interieur getuigt vooral van de 19de -eeuwse burgerlijke wooncultuur terwijl sommige aspecten ouder van oorsprong zijn zoals een 18de -eeuwse schouwboezem. Elementen zoals de stucornamentiek en authentieke rode vierkante tegelvloer in de grote opkamer met salonallure, de paneeldeuren aan hengsels, de marmeren schouwmantels, het alkoof op een slaapkamer, zijn betekenisvolle integrerende delen van het burgerhuis.

De bijgebouwen zijn met het als hoofdgebouw opgevat herenhuis verenigd tot een fraai U-vormig geheel onder pannen bedaking. De oorspronkelijke functies van schuur, paardenstallen en bakhuis zijn mede door de nog aanwezige uitrusting identificeerbaar. Het sierlijk ijzeren hekwerk van de toegang en de afsluiting van de binnenkoer evenals de gekasseide oprit en binnenplaats, samen met de siertuin en boomgaard, vormen een onafscheidbaar deel van dit landelijk complex.

De **historische waarde**, meer bepaald de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, van de *hoeve en erf met houten hek, gelegen Migrostraat 123 te Dendermonde (Schoonaarde)*

Als baksteenbouw met elementen van een vroegere houten structuur, is het 18de -eeuwse boerenhuis een zeldzaam geworden getuige van de algemeen verspreide houtbouw die aan de verstening van de landelijke woningbouw voorafging.

Naar algemeen gebruik is de decoratie van het traditioneel boerenhuis beperkt tot de deuromlijsting: een 18de -eeuwse van gesinterde en rode bakstenen in de achtergevel, een imitatie van het neoclassicistisch type hardstenen deuromlijsting met decoratief bovenlicht uit de eerste helft van de 19de eeuw in de voorgevel.

Het bakstenen ensemble met U-vormige aanleg met typische rode pannen en groen geschilderd houtwerk getuigt van een traditionele landelijke bouwwijze en wooncultuur.

Artikel 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel, 05-01-2004

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

A handwritten signature in blue ink, which appears to read 'Paul Van Grempbergen', is written over a horizontal blue line.

Paul VAN GREMBERGEN